

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PARASCHIV, GHEORGHE

Galeria figurilor de piatră / Gheorghe Paraschiv. - București :

Evenimentul și Capital, 2026

ISBN 978-630-6572-37-3

94

GHEORGHE PARASCHIV

Galeria figurilor de piatră

Tehnoredactor: Robert Grigore

 Editura
Evenimentul
și Capital

București, 2026

Cuprins

CURRICULUM VITAE	6
Prefață de Ristea Priboi	8
CUVÂNT DE LUARE AMINTE	13

CAPITOLUL I. CUM SĂ SCRII O CARTE DESPRE SECURITATE	57
--	----

CAPITOLUL II. SECURITATEA STATULUI - SCUT PENTRU ȚARĂ SAU PAVĂZĂ PENTRU REGIM?	71
---	----

CAPITOLUL III. PLECAREA	83
--------------------------------	----

CAPITOLUL IV. A FI SAU A NU FI SECURIST?	105
---	-----

CAPITOLUL V. CONTROLUL DE PARTID ÎN SECURITATE	145
---	-----

CAPITOLUL VI. SECURITATEA, UN ORDIN SELECT ȘI OCULT?	189
---	-----

CAPITOLUL VII. AGENTURA DE INFORMAȚII - ÎNTRE ADEVĂR ȘI MISTIFICARE	213
--	-----

CAPITOLUL VIII. CERNAVODĂ - O ETAPĂ CRUCIALĂ. CENTRALA NUCLEARĂ DE LA CERNAVODĂ - PROVOCĂRI ȘI IMPLICAȚII ÎN MUNCA DE INFORMAȚII	243
---	-----

EPILOG	284
---------------	-----

CAPITOLUL I

CUM SĂ SCRII O CARTE DESPRE SECURITATE

Ideea de a scrie o carte pe o temă atât de controversată și de disputată, precum cea despre ceea ce a reprezentat Securitatea Statului, mi-a indus în mare măsură teama firească a celui care a scris prea multe rapoarte, informări, sinteze, dar niciodată o carte, nefiind sigur că stăpânește suficient de bine arta scrisului. În același timp, ideea mi-a trezit ambiția unui om care crede că are totuși ceva de spus despre un sistem ce a stârnit atâta teamă și ostilitate în timpul regimului comunist, și atâtea patimi și dispute după schimbarea din 1989.

Faptul, nu numai de a fi lucrat o perioadă îndelungată, dar și acela de a fi îndeplinit o funcție de conducere în acel sistem, timp de opt ani din ultimii zece ai regimului comunist, mi-au conferit, în plus, prilejul de a fi fost martorul a numeroase evenimente notabile și de a cunoaște o multitudine de personaje, dintre care, unele, din păcate, de tristă notorietate.

Ceea ce s-a scris până în prezent pe această temă este, neîndoielnic, produsul insistențelor și imboldurilor multor istorici, sociologi sau politologi, care în căutările lor îndelungi prin memoria arhivelor cu miile lor de documente, au încercat să prezinte opiniei publice, în măsura viziunii sau concepției lor personale, sau a intereselor puse în joc, o seamă întreagă de fapte petrecute pe parcursul a câtorva zeci de ani de regim socialist.

Nu sunt sigur cât de citite sunt aceste lucrări de către

oamenii obișnuiți, dar în mod sigur ele își vor avea rolul lor pentru istorie, dar și pentru cei interesați, atâția câți vor fi, să știe mai mult despre o instituție care a stârnit atâtea dispute și pasiuni, uneori nemăsurate.

Cu toată bunăvoința pentru strădania unora dintre autorii acestor lucrări, trebuie totuși să remarc că cei mai mulți dintre ei prezintă dezavantajul de a nu fi trăit niciun moment acolo, în sistem. Există și câțiva autori care, departe de a reprezenta chiar și cea mai mică valoare intelectuală, au ajuns în ridicola situație de a se considera, citez din declarația stupefiantă a unuia dintre ei, „doctori în Securitate”, căutând să dea impresia că știu **totul**, sau aproape totul despre Securitate, despre oamenii săi, despre faptele lor, regulile de muncă, sau despre modul în care au acționat și despre metodele folosite.

O asemenea pretenție reprezintă, în opinia mea, mai degrabă infatuare decât spirit academic, pentru că, de pildă, urmărind un interviu dat în urmă cu mai mulți ani într-o emisiune de televiziune de către un asemenea „distins” personaj (în prezent decedat întru Domnul), am remarcat că, după mulți ani de studiu al arhivelor Securității, încă nu înțelegea pe deplin multe lucruri, mai ales diverse detalii, cum ar fi, de pildă, organizarea sistemului de evidență al documentelor Securității.

Eu am lucrat numai în Securitate vreme de 20 de ani (fără a mai pune la socoteală și ceilalți șapte din SRI), și m-am folosit de evidențele sale tot pe atâta timp, și nici nu-mi trece prin cap să cred că aş putea dobândi un doctorat (!), dar cu toate astea încă stăpânesc bine terminologia specifică de evidență și arhivă.

Un alt domn și mai distins, fost într-una dintre cele mai mari funcții ale statului român, căuta de asemenea să clarifice niște lucruri pe care ofițeri ca mine le-au făcut într-o viață de om, adică timp de 20-30 de ani. Este greu de imaginat cum poți limpezi niște lucruri atât de complexe și atât de întinse în timp, oricât de distins ai fi, în câteva minute. Cum să clarifici niște date, de exemplu, despre sistemul de evidență al documentelor, când eu am învățat despre asta în câteva cursuri în școala militară și tot n-am înțeles mare lucru până

n-am lucrat practic cu ele aproximativ 10 ani. Nu poți ști totul despre Securitate doar citind, studiind arhive, ci trebuie să fi lucrat cu instrumentele sale specifice, iar asta nu se poate decât dacă ai muncit efectiv un număr important de ani acolo, altcumva poți vorbi la nesfârșit și liber despre Securitate și ce-a făcut ea, ceea ce pentru novici poate suna oarecum bine și elaborat, dar pentru oamenii Sistemului sună fals și se vede imediat că cel care vorbește este neprofesionist.

Dar poate n-ar trebui să fiu atât de sensibil cu acest aspect, când probabil are importanță nu cât de profesionist sunt prezentate datele, **ci care este impactul, ce răsunet au ele asupra cititorilor neavizați și cât de mult se reușește intoxicarea cu erori și dezinformarea oamenilor.**

Cu toate astea, este departe de mine gândul de a subaprecia până la anulare dorința de-a dezvălui publicului părțile **întunecate** ale sistemului Securității Statului, însă ceea ce doresc este doar să evidențiez că **numai** documentele operative, arhivele în general, împreună cu mărturiile celor pătimiți, nu sunt întotdeauna suficiente pentru a releva imensa complexitate a faptelor derulate pe parcursul a zeci de ani de existență a acestei instituții și consecințele impactului produs de ele asupra întregii vieți sociale, economice și politice din România anilor de dinainte de 1989.

Astăzi există destule discuții controversate, opinii contrarii asupra necesității imperioase de a se desecretiza unele documente secrete, strict secrete sau secrete, de importanță deosebită, din materialele arhivistice ale Securității Statului în scopul, sau sub pretextul „dezvăluirilor” privind așa-zisele „atrocități comise”, din dorința aflării adevărului, chiar cu riscul săvârșirii unor deconspirări de o imensă gravitate a unor cazuri, sau cadre care au lucrat la ele, cu consecințe imprevizibile. Această tendință pernicioasă înscrisă în marele curent de dimensiunea unui uriaș tsunami a cuprins întreaga comunitate de state foste socialiste, încurajată fiind de complexul și imensul aparat de propagandă anticomunistă organizat încă din perioada Războiului Rece și dezlănțuit cu furie deplină după fatidicul an 1989.

Desigur că la această operă de demonizare a sistemului Securității Statului a contribuit nu doar cercetarea scormonitoare prin arhive, ci și mărturiile, declarațiile și interviurile foarte abil valorificate și interpretate ale unor persoane afectate într-un fel sau altul, **atâta timp și în condițiile în care cei care au lucrat în sistem, au rămas, de regulă, inhibați sau reticenți la confesiuni.** Dar niciun document, din nicio arhivă, nu va putea reda vreodată suficient de viu ce-au gândit, ce imbolduri i-au condus și ce resorturi interioare sau influențe exterioare i-au împins în acțiunile lor pe cei din Securitate, mai de sus sau mai de jos în ierarhie, mai direct sau mai puțin direct implicați în ceea ce sunt numite astăzi „acte de poliție politică”, mai mult sau mai puțin pătrunși de dogmele de partid.

Din păcate până acum, din galeria persoanelor implicate în vreun fel în istoria complexă și tenebroasă în anumite perioade a Securității, n-a contat în dezvăluiri decât o parte, cea afectată, cea care a pățimit. Partea cealaltă, implicată prin apartenența sa la Sistem, nici n-a fost consultată și poate nici n-a dorit, din motive lesne de înțeles, să contribuie la completarea veridică a tabloului.

Într-o asemenea situație, cred că singura șansă de a prezenta veridic și obiectiv o imagine a ceea ce a reprezentat Securitatea Statului este aceea de a privi și a analiza în mod critic datele, faptele și impactul asupra societății. Aici, în acest punct, există o ingrată dificultate în sensul că, a prezenta în mod critic o istorie de peste 40 de ani a Securității Statului, înseamnă a prezenta atât partea rea a lucrurilor, cât și părțile sale benefice pentru siguranța națională a statului și apărarea țării în ultimă instanță.

Aș dori să explic mai bine, și anume că este incontestabil faptul că aparatul de Securitate al României, pe lângă misiunea sa de luptă împotriva celor care doreau răsturnarea ordinii de drept și a regimului democratic instalat după 1946, a avut și dificila și fundamentală sarcină de a apăra țara și statul român de permanentele amenințări externe. Așa ceva nu se poate ignora, pentru că a lăsa țara fără o apărare completă ar fi fost

o nebunie fără seamăn.

Desigur că, în general, este foarte greu să vorbim despre partea întunecată a unui sistem din care și noi, cei dispuși să reflectăm, am făcut parte, și bineînțeles foarte ușor despre partea pozitivă. Da, partea pozitivă, pentru că ea a existat, în pofda tuturor detractorilor înverșunați, cei mai mulți foarte bine coordonați și cointeresați material.

Acesta a fost imboldul inițial ce m-a determinat să cred că ar trebui totuși ca cineva din interior să încerce să aducă în atenție, măcar parțial, niște fapte petrecute și trăite în acel timp, acolo, în acel sistem **care nu primea în interiorul lui pe oricine și nu lăsa pe nimeni să plece din el oricând și oricum.**

În sfârșit, dar nu în ultimul rând, la originea hotărârii mele de a scrie a mai existat ceva, care are o profundă legătură cu o anumită imagine a Securității prezentă într-un alt gen de lucrări, dacă s-ar putea numi gen, de după 1989. Este vorba despre disconfortul și agasarea provocată de o altă manieră de abordare a subiectului, practică de unele persoane cu pretenții de pricepere la scris, persoane ce au aparținut cândva Sistemului și din ale căror încăpățânate eforturi a rezultat un gen de pseudoliteratură cu iz de aventură polițistă îndoielnică.

Acest gen dubios, împănat deseori cu accente SF ieftine, mi-a creat impresia că ori dorește să devieze atenția de la dezvăluirea unor aspecte nefaste din trecutul tenebros al anilor '50-'60, dezvăluite de altfel chiar de conducerea P.C.R. după 1965, ori pur și simplu încearcă în mod neîndemânatic să salveze așa-zisul „prestigiu” al instituției, puternic afectat după lovitura de stat din decembrie '89.

În general, această pseudoliteratură abundă de personaje ce au săvârșit diverse fapte așa-zis „eroice”, uneori imaginare, în numele „dragostei pentru patrie”. Autorii confundă dăruirea pentru țară cu devotamentul față de cauza socialismului și a instituției în care au lucrat o bună perioadă de timp, încărcată de numeroasele succese profesionale, ce se contabilizau în câte „organizații dușmănoase” orânduiri fuseseră demascate și câte „elemente dușmănoase” fuseseră băgate la pușcărie.

Nu se includ aici rezultatele muncii și luptei continue cu

persoanele ostile regimului de democrație populară pentru că, orice s-ar specula despre rolul nefast al Securității, trebuie să admitem că, după preluarea puterii de către Partidul Comunist în 1946, în România a avut loc o luptă acerbă, pe viață și pe moarte, între noua putere instalată și reprezentanții fostului regim capitalist.

Din păcate, acești autori nu sunt dispuși să acorde prea multă atenție și înțelegere asupra confuziei imense dintre dăruirea pentru patrie și pasiunea de a tortura oameni. Fermitatea în realizarea funcției de apărare a statului întru apărarea valorilor sale nu are nimic de-a face cu torturarea fizică, cu tratamentele inumane, sau cu alte metode de constrângere.

Tocmai de aceea sunt obligat să aduc în atenție cele învățate în perioada școlii Militare de la Băneasa în ceea ce privește metodele de anchetă penală, **ce excludeau cu desăvârșire orice fel de constrângere fizică sau psihică. Astfel de metode au fost practicate cu precădere în anii '50**, poate chiar și de către unii dintre cei ce s-au descoperit după 1989 cu talente scriitoricești. Eu, la asemenea cazuri m-am referit, și nu mi-e deloc teamă să mă pronunț întrucât niciodată, cu ocazia a zeci și zeci de cazuri la care am participat în cercetarea unor evenimente deosebite, avarii, explozii, incendii etc., nu am folosit absolut niciun fel de metode de constrângere. Dar sunt tot așa de sigur că, pentru cei care vor să facă din Securitatea Statului cea mai cruntă și crudă Securitate din Estul Europei, nimic nu este suficient pentru a zugrăvi un fel de iad pe Pământ.

Citeam, mai demult, într-un ziar confesiunea unui fost comandant al unui penitenciar în care fuseseră încarcerati și deținuți politici, care declara în cadrul unui interviu că, pe timpul cât a îndeplinit funcția, „nu și-a făcut decât datoria, conducând lagărul ca urmare a unei sarcini de partid și chiar că a contribuit (sic!) la îmbunătățirea unor condiții ale deținuților”. Asta ne-ar duce la concluzia că toți comandanții din pușcăriile politice nu și-au făcut decât „datoria” atunci când le-au permis gardienilor din subordine să-i batjocorească și să-i maltrateze pe deținuți, pe unii chiar până la ultima limită fizică.

Tot datoria să și-o fi făcut oare și anchetatorii din dosarele politice instrumentate în anii de dictatură proletară, când îi maltratau și îi gratulau pe arestați cu „Dumnezeii mă-tii de burghez” sau „Dumnezeii mă-tii de moșier”? Tot datoria să și-o fi făcut și ofițerii din echipele operative care participau la acțiuni de arestare a suspectilor de acte de sabotaj și subminare, sau de uneltire împotriva ordinii sociale și de stat, când dădeau buzna în zorii zilei în casele lor, sperind soțiile și copiii și îndesând ghionturi și pumni plini de avânt revoluționar?

Aici aș dori să fac o altă confesiune și anume că, dacă prin absurd aș fi trăit în acea perioadă, niciodată, dar niciodată, nu mi-aș fi permis să lovesc niște oameni! Că îndeplineam un ordin de arestare nu era oare suficient, mai trebuia oare ca acest ordin să fie însoțit de înjurături, scuipături și picioare în spate? Uneori adevărul este greu de suportat, dar asta nu înseamnă că nu trebuie afirmat, supus analizei și făcut mea culpa. Excese și abuzuri s-au făcut cu nemiluita și în timpul guvernării lui Ion Antonescu înainte de război, în tratarea deținuților politici, dar despre ele nu se mai vorbește aproape deloc. Adică, a trata inuman un activist comunist arestat era justificat, pe atunci, dar tratarea asemănătoare a unor deținuți politici după 1946 a fost ceva abominabil! Ca să fim obiectivi și corecți, tratamentele aplicate oponenților politici au fost deopotrivă de abominabile și înainte de 1944 și după aceea. De fapt, aceste abordări diferite nu pot fi acceptate sub nicio formă având o încărcătură nu doar subiectivă, ci și propagandistică.

Nici nu trebuie să afirm eu, pentru că oricine își poate imagina, că asemenea umilințe și brutalități nu figurează în niciun document de arhivă, cu oricâtă perseverență ar citi specialiștii-scormonitori în istoria secretă a Securității Statului. Și asta nu este nici pe departe totul, pentru că în nicio arhivă nu se reflectă suficient de direct mecanismele politice și propagandistice care au condus la actele de abuz din timpul dictaturii proletare, de opresiune politică, fizică și morală, de pe parcursul acelei perioade de regim comunist.

Revenind la autorii de „literatură eroică” despre Securitate, personal cred că oricând ar fi nepotrivit și riscant pentru cineva

să facă eroi sau patrioți din cei care au lucrat în Securitate prin anii 1950-1960, pentru că, până la urmă, totul depinde de optica și direcția din care sunt privite faptele. Astfel că, în timp ce autorii pomeniți mai sus îi consideră eroi pe cei care s-au confruntat prin munți cu unii luptători anticomuniști, alții îi afișează astăzi pe listele CNSAS ca „torționari”, acuzați de acte de poliție politică.

Indiferent cât de mult se vor irita unii, voi repeta ceea ce am spus multora, și anume, că pentru mine eroi nu au fost decât cei care au luptat și murit în războaiele de cucerire a independenței țării, de păstrare a ei sau de reîntregire a teritoriului național.

Este locul aici să arăt că, din punctul meu de vedere, a face eroi **ASTĂZI** din ofițerii de Securitate, a le ridica statui sau monumente și a le organiza tot felul de evenimente comemorative nu poate decât să irite o bună parte dintre contestatorii aparatului de Securitate, să dea prilejul unor aprinse și tendențioase comentarii în cadrul unei anumite părți a presei interne și chiar externe.

Ca urmare, din multe motive ar trebui păstrată măcar o anume reținere în a căuta și a găsi eroi în Securitatea română, asta dacă bunul simț ar funcționa în condiții normale, „eroii” în cauză putând trăi liniștiți (care dintre ei mai există) și fără să li se înalțe osanale. În altă ordine de idei, ar trebui să admitem că în Securitate, de-a lungul a 40 de ani, au lucrat foarte mulți oameni cât se poate de obișnuiți, nicidecum eroi, simpli profesioniști, poate mai puțin împătimiți ideologic, dar toți angajați să facă o muncă, numită **munca de Securitate. Bineînțeles că una este să fi făcut această muncă, cu toate aspectele ei aparent nedemocratice, dar fără excese și avânt revoluționar, și alta este s-o fi făcut mânat de ură de clasă și să ai astăzi conștiința încărcată de dramele lăsate în urmă.**

Ce anume făcea un simplu lucrător sau un șef din Securitate într-un moment anume, ce gândea unul sau altul, cum se comportau ei în exteriorul sistemului, care era percepția oamenilor față de ei, reacții în diverse momente decisive și atâtea alte asemenea aspecte, i-ar putea interesa pe oamenii

obișnuiți mai degrabă decât tot felul de povești despre deghizări și lupte spectaculoase prin tot felul de catacombe și peșteri din munți, sau descrieri spectaculoase ale lichidărilor de „bande de spioni și trădători - dușmani ai orânduirii socialiste”.

Am citit destule asemenea așa-zise cărți de aventuri securistice care au trecut pe piață ca un val după 1989, majoritatea vândute, prin bunăvoința jenată a unor șefi de secții județene ale SRI, unor cadre obligate mai mult de spiritul de camaraderie decât de interesul pentru valoarea „operelor” băgate pe gât cu de-a sila, ca să-mi fie suficient să-mi dau seama că n-au valoare literară și că mi-am pierdut timpul degeaba.

Deși a mai trecut ceva vreme și „operele” s-au mai rărit, ca dealtfel și actele de caritate ce le-au susținut, totuși insistența celor care se cred chemați să reabiliteze memoria eroilor staliști ai „Securității Poporului” nu s-a potolit prea ușor.

În legătură cu asta îmi vine în memorie un moment de prin 1996, când încă eram activ în SRI, an în care și-a făcut apariția în Secția Județeană un asemenea autor de romane de aventuri. După ce ne-a prezentat opera sa de căpătâi și ne-a dat autografe ca un scriitor sadea, s-a lansat într-o pledoarie dezinvoltă prin care ne cerea să-i dăm posibilitatea de a transmite noii generații de ofițeri de informații „tradițiile patriotice și mesajul de profesionalism” al generației sale. Bineînțeles că dorința sa a rămas neîmplinită, deoarece nimeni din conducerea Secției nu s-a arătat dornic să transmită „tradițiile și mesajele” unui fost activist de UTM, racolat prin 1950 în Securitate și care se străduise din plin la vremea aceea să aplice linia partidului, de „lichidarea rezistenței fostelor clase exploatare”.

Pe de altă parte, astfel de lecturi mi-au lăsat de asemenea impresia definitivă că una este să fii un profesionist al scrisului și alta este să fi fost un simplu animator al gazetelor de perete și al buletinelor informative interne, sau un simplu „colaborator” al revistei „Pentru Apărarea Patriei”.

Ca să nu fiu învinuit că mi-a scăpat totuși ceva important și de necontestat, trebuie să menționez câte ceva și despre ciclul lui Pavel Coruț, care a făcut ceva vâlvă printre amatorii